

Opinia nr 1/2020

**strony pracowników i strony pracodawców Wojewódzkiej Rady Dialogu
Społecznego w województwie lubuskim**

z dnia *29 listopada* 2020 r.

dotycząca projektu Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030

Zgodnie z art. 42 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232 z późn. zm.) strona pracowników i strona pracodawców Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie lubuskim wyrażają opinię w sprawie projektu Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030.

Po dokonaniu szczegółowej analizy projektu Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 wraz z załącznikami, najważniejszego dokumentu określającego obszary, cele i kierunki polityki rozwoju i mając na uwadze fakt, że pełni on kluczową rolę nadrzędnego planu postępowania władz samorządu w procesie zarządzania województwem strona pracowników i strona pracodawców przedstawia poniżej uwagi:

- 1. W części dotyczącej infrastruktury transportowej powinna zostać uwzględniona publiczna komunikacja autobusowa.** Należy podkreślić, że ponad 30 milionów mieszkańców województwa korzysta z tego środka transportu i jest on co do wielkości jedynym publicznym środkiem transportu dostępnym z mniejszych miejscowości w tym z siedzib powiatów. Lekceważące podejście do tego rodzaju transportu powoduje coraz większe wykluczenie komunikacyjne. Dzisiaj zdecydowana większość mniejszych miejscowości zarejestrowanych w spisie miejscowości jest pozbawiona jakichkolwiek połączeń publiczną komunikacją a bardzo wiele jest pozbawionych takich połączeń w soboty i niedziele oraz w okresie wakacji. Chcielibyśmy zwrócić uwagę, że opracowywany plan transportowy dla Województwa Lubuskiego oraz obowiązująca ustawa o publicznym transporcie zbiorowym z 16 grudnia 2010 roku zobowiązuje samorządy w tym Urząd Marszałkowski do podjęcia się roli organizatora transportu publicznego w przewozach autobusowych. Obecne opracowanie jest kolejnym, które lekceważy ten problem do tego stopnia, że brak jest jakichkolwiek refleksji w tym zakresie. Apelujemy o dopracowanie tego tematu w strategii, tym bardziej, że ze strony rządu przewidziane jest na ten cel istotne wsparcie finansowe. Czas skończyć wreszcie z „ustaleniem”, że nie ma problemu w dojazdach do szkół średnich, do pracy z obszarów wiejskich i małych miast.

- 2. Strategia powinna być konstruowana z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju całego województwa**, co jest też warunkiem powstrzymania coraz mocniej postępującej degradacji podregionu gorzowskiego. W „Diagnozie społeczno-gospodarczej Województwa Lubuskiego” brakuje analizy w odniesieniu do obu podregionów naszego województwa (NUTS III - trzeci, regionalny stopień podziału kraju powszechnie stosowany w statystyce UE służący głównie badaniu poziomu rozwoju poszczególnych podregionów) nie pozwala zidentyfikować trendów rozwojowych zachodzących w obu podregionach województwa. Jednakże porównanie poziomu wskaźnika PKB per capita, który jest najbardziej obiektywnym miernikiem rozwoju rozwiewa wszelkie wątpliwości w tym zakresie. Otóż, na starcie Województwa Lubuskiego, wielkość PKB per capita woj. lubuskiego za 2000 rok stanowiła 89,4 % średniej krajowej, podczas gdy za 2018 r. stanowi to już zaledwie 83,9 % średniej krajowej. Pięć punktów procentowych poniżej średniej krajowej świadczy o tym że, rozwój innych województw wykazuje większą dynamikę niż nasze. W podregionach lubuskich wygląda to następująco – podregion gorzowski; 93,6 % oraz 83,4%, natomiast podregion zielonogórski 86,8 % oraz 84,2 % - w analogicznym okresie. Z porównania powyższych wskaźników wynika niezbicie, że 1) PKB per capita w WL nie nadaża za średnią krajową, a 2) podregion gorzowski ulega bardzo poważnej degradacji - w tym okresie PKB per capita względem średniej krajowej obniżył się aż o 10 pkt procentowych! Tak więc, wraz z relatywnym wyhamowaniem tempa rozwoju podregionu gorzowskiego, nastąpiło obniżenie poziomu rozwoju całego województwa względem poziomu średniej krajowej.
- 3. Spójność Województwa Lubuskiego powinna być nadal głównym celem Strategii.** Ten cel główny pierwszej strategii rozwoju województwa nie został osiągnięty, a jak wskazuje powyższa analiza PKB, niespójność dwóch lubuskich podregionów uległa znacznemu pogłębieniu. Główną osią rozwoju województwa w przestrzeni północ-południe jest korytarz drogi S-3. Tę oś winna uzupełniać oś wschód-zachód, wzdłuż autostrady A-2. To wymaga zaznaczenia oddziaływania OS Świebodzin + OS Międzyrzecz w kierunku zachodnim - Sulęcín i MOF Słubice oraz wschodnim – Trzciel i Zbąszynek. Takie określenie roli Świebodzina i Międzyrzecza jako ośrodków rozwoju gospodarczego MOF Ś-M wykorzystujących swe położenie dla rozwoju centrów logistyczno-transportowych, oraz dla realizacji funkcji przemysłowych spowoduje oddziaływanie na cały pas położony wzdłuż korytarza A-2, służąc nie tylko gospodarczemu wzmocnieniu potencjału całego województwa, ale i silnej jego integracji przestrzennej i społecznej spajając, województwo w jednolity i harmonijnie rozwijający się region. Bez tego korytarz A-2 będzie tylko „tunelem” tranzytowym rozcinającym województwo na dwa podregiony rozdzielone szerokim pasem leśnych pustkowi!
- 4. „Przedsięwzięcia strategiczne kluczowe dla realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030” winny zostać uzupełnione o pakiet potrzeb rozwojowych**, których realizacja zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, zapewni spójny i harmonijny rozwój województwa lubuskiego. Autorzy dokumentu planują kilka konkretnych projektów wymagających wielkich

nakładów finansowych z przesądzoną już lokalizacją w Zielonej Górze (np. pkt: 2, 3, 4, 7) - ich realizacja odwróci wcześniejsze, sprzed powstania województwa trendy i spowoduje już trwały podział województwa na bogate południe i biedną północ - przed czym przestrzegamy zawczasu!

5. **Strategia powinna w znacznie większym stopniu uwzględniać priorytetowe wyzwania rozwojowe UE w zakresie neutralności energetycznej oraz przeciwdziałania negatywnym skutkom zmian klimatycznych.**
6. **Powiązania funkcjonalne województwa w ramach programu Polski Zachodniej, jak i współpraca transgraniczna oraz miejsce województwa w zmieniających się uwarunkowaniach rozwojowych UE,** wymagają mocniejszego i bardziej wszechstronnego uwzględnienia w Strategii.
7. **Za kluczowe uważamy dalsze intensyfikowanie kształcenia zawodowego** od poziomu podstawowego przez średni po wyższy, koncentrujące się na dostosowaniu kierunków kształcenia do potrzeb rynkowych i technologicznych gospodarki, to bowiem będzie głównym czynnikiem konkurencyjności gospodarki poszczególnych regionów.
8. **Innowacyjność gospodarki lubuskiej jest głównym warunkiem jej rozwoju.** Temu celowi powinno służyć dalsze tworzenie parków przemysłowo-technologicznych oraz wzmocnienie otoczenia biznesu. W celu wyzwolenia energii społecznej i zwiększenia odpowiedzialności za rozwój środowisk i subregionów – zgodnie z polityką UE - znacznie większe wsparcie finansowe należy zapewnić instytucjom otoczenia biznesu: klastrom, fundacjom, stowarzyszeniom przedsiębiorców i związkom pracodawców.
9. **Wciąż ważnym wyzwaniem jest niska jakość kapitału społecznego.** Poziom rozwoju gospodarczego, jakość życia mieszkańców regionów oraz stan środowiska naturalnego jest pochodną jakości kapitału społecznego. Ludzie wykształceni, o wysokim poziomie samoświadomości, społecznym zaangażowaniu podejmują publiczne inicjatywy i organizują się dla realizacji wspólnych idei. Integrowanie się ludzi służy rozbudzaniu aspiracji i rozwojowi talentów, łączeniu pojedynczych wysiłków w wielką społeczną siłę zmieniającą otoczenie. Kooperacja pracodawców służy rozwojowi przedsiębiorczości, stowarzyszenia i fundacje inspirują i organizują kapitał społeczny na rzecz wspierania władzy w działaniach w zakresie ochrony zdrowia, kultury, sportu i rekreacji, środowiska przyrodniczego itp., itd. Powinnością władzy jest promowanie wychowania obywatelskiego dzieci i młodzieży, kreowanie społecznego zaangażowania dorosłych, pomaganie im w organizowaniu się, a więc wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.
10. **Strategia powinna przeciwdziałać procesom starzenia się społeczeństwa oraz depopulacji regionu,** co stanowi poważne zagrożenie dla potencjału rozwojowego gospodarki. Uważamy, iż w celu przeciwdziałania temu problemowi należy, w stopniu znacznie większym niż dotychczas, rozwijać programy profilaktyki zdrowego życia ukierunkowane na kształtowanie kultury osobistej odpowiedzialności za własne zdrowie, na żywienie prozdrowotne oraz masowe uprawianie sportu

i rekreacji, służące poprawieniu dobrostanu zdrowotnego społeczeństwa lubuskiego w celu przedłużeniu aktywności zawodowej osób w wieku 65+, przy jednoczesnej racjonalizacji kosztów finansowych i społecznych związanych z naturalnym procesem starzenia się człowieka. Jednocześnie należy intensyfikować działania na rzecz asymilacji społecznej i zawodowej młodych cudzoziemców zatrudnianych przez lubuskich pracodawców.

- 11. Monitorowanie realizacji Strategii musi obejmować ocenę skutków wdrażania Strategii, również w obu podregionach lubuskich, z uwzględnieniem analizy dynamiki PKB per capita. Bez tego nie sposób ocenić skuteczność poszczególnych instrumentów wdrażania Strategii w celu budowania spójności województwa lubuskiego, wedle zasady zrównoważonego rozwoju.**

Wierzmy, że uwzględnienie w Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 powyższych sugestii, będzie dobrze służyć zdynamizowaniu zrównoważonego rozwoju Województwa Lubuskiego i zapewnieniu godnych warunków życia jego mieszkańcom nie tylko na południu ale i na północy naszego Województwa.

Za stronę pracowników:

Monika Bocian

.....
Przedstawiciel Ogólnopolskiego
Porozumienia Związków Zawodowych

Bogusław Motowidło

.....
przedstawiciel Niezależnego Samorządnego
Związku Zawodowego „Solidarność”

Bogusława Kornowicz

.....
przedstawiciel Forum Związków Zawodowych

Za stronę pracodawców:

Janusz Jasiński

.....
przedstawiciel Konfederacji
Lewiatan

Henryk Maciej Woźniak

.....
przedstawiciel Pracodawców Rzeczypospolitej
Polskiej

Edward Makarewicz

.....
przedstawiciel Związku Pracodawców
Business Centre Club

Krzysztof Hnat

.....
przedstawiciel Związku Rzemiosła Polskiego